

TLAČOVÁ SPRÁVA

Medzinárodný deň duševného zdravia

Bratislava, 10. október 2013 – Svetová federácia pre duševné zdravie vyhlásila 10. október za Medzinárodný deň duševného zdravia. Národné centrum zdravotníckych informácií vydáva v tomto čase každoročnú publikáciu *Psychiatrická starostlivosť v SR*, v ktorej štatistické zistenia poukazujú na zvyšujúci sa počet pacientov s duševnými ochoreniami.

Psychiatrické ambulancie v uplynulom roku vyšetrili takmer 400-tisíc pacientov, čo predstavuje 737 osôb na 10 000 obyvateľov. Až 16,3% (64 816) z vyšetrených osôb boli pacienti s diagnózou zistenou prvýkrát v živote. V sledovanom období stúpol v ambulanciách počet pacientov s duševnými poruchami o 16 763 (4,2%) oproti roku 2011. Najvýraznejší nárast o 7,6% sme zaznamenali u mladých ľudí vo veku 15 – 19 rokov, čo sa prejavilo najmä v skupine neurotických porúch, zvýšeným počtom fóbií a úzkostí. V porovnaní s rokom 2003 došlo k nárastu vyšetrených osôb v ambulanciách takmer o 170-tisíc (42,6%).

K ochoreniam s najvyšším výskytom u vyšetrených pacientov v psychiatrických ambulanciách patrili afektívne poruchy prejavujúce sa neprimeranou dlhodobou emočnou reakciou organizmu na stresujúce podmienky. Ďalej sa vyskytovali neurotické, stresom podmienené a somatoformné poruchy.

V ústavnej psychiatrickej starostlivosti bolo v SR v roku 2012 zaznamenaných 41 840 hospitalizácií (v tom 56,6% mužov a 43,4% žien), čo predstavuje nárast oproti roku 2011 o 876 hospitalizácií. V porovnaní s rokom 2003 je tento nárast ešte výraznejší, o 3 430 hospitalizácií.

Najčastejšou príčinou liečby boli poruchy psychiky a správania zapríčinené užitím alkoholu, ktoré predstavovali viac ako štvrtinu z celkového počtu hospitalizovaných (10 960 prípadov) a vo viac ako 2/3 (8 510) sa týkali mužov. Duševnými chorobami vyžadujúcimi častú hospitalizáciu boli aj schizofrénia, schizotypové poruchy a poruchy s bludmi (8 823 prípadov). Ďalšou častou príčinou prijatí do ústavnej starostlivosti boli afektívne poruchy (5 885 prípadov). Z 1 328 detí vo veku 0 až 14 rokov bolo 63% hospitalizácií pre poruchy správania a emočné poruchy so zvyčajným začiatkom v detstve a počas dospievania.

Duševné zdravie a starší ľudia

Tohtoročnou témou Medzinárodného dňa je *Duševné zdravie a starší ľudia*, u ktorých podľa APA (Americká psychiatrická asociácia) existuje väčšie riziko rozvinutia niektorých psychických porúch a ich komplikácií, než u ľudí mladšieho veku. Štatistiky uvádzajú, že závažnými psychickými ochoreniami trpí vo svete 20-30% ľudí nad 60 rokov. Napríklad odhadovaný výskyt demencie u ľudí

Kontakt:

Peter Bubla
Kancelária riaditeľa
Národné centrum zdravotníckych
informácií

Telefón:

02/57269330
0918 583 309

E-mail:

peter.bubla@nczisk.sk
www.nczisk.sk

nad 60 rokov je okolo 4,7%, depresiou trpí 10-16% ľudí nad 65 rokov a okolo 10% trpí úzkosťou. Tieto čísla však môžu byť omnoho vyššie keďže mnohí z nich nevyhľadajú odbornú pomoc.

Na Slovensku bolo v psychiatrických ambulanciách v uplynulom roku vyšetrených vyše 85-tisíc pacientov nad 65 rokov, pričom približne 14-tisíc osôb v tomto veku boli pacienti s diagnózou zistenou prvýkrát v živote. Hospitalizovaných pacientov nad 65 rokov bolo takmer 6-tisíc.

Duševné zdravie vo svete

Podľa WHO na svete trpí duševnými poruchami viac ako 450 miliónov ľudí a len napríklad s depresiou je viac ako 350 miliónov ľudí všetkých vekových kategórií. Práve depresia je najrozšírenejším duševným ochorením a hlavnou príčinou invalidity. Podľa odhadov WHO bude v roku 2020 depresia spolu so srdcovo-cievnyimi ochoreniami najčastejším ochorením a neliečená môže viesť až k samovražde. A práve počet samovrážd za posledné desaťročia celosvetovo narastá. Podľa WHO štatistík sa za posledných 45 rokov celosvetovo zvýšila miera dokonaných samovrážd o 60%, čo predstavuje milión samovrážd ročne alebo jednu smrť každých 40 sekúnd. Až 90% ľudí, ktorí spáchajú samovraždu majú diagnostikovanú nejakú duševnú poruchu.

Nepriaznivé sú aj svetové štatistiky týkajúce sa poskytovania zdravotnej starostlivosti ľuďom s duševnými poruchami. WHO udáva, že 76%-85% ľudí s vážnou duševnou poruchou v krajinách s nízkym a stredným príjmom nedostane potrebnú zdravotnú starostlivosť. Toto percento je vysoké aj v krajinách s vysokým príjmom, kde zdravotná starostlivosť nie je poskytnutá 35%-50% ľuďom s týmito poruchami. Približne 25% krajín nemá k dispozícii tri najčastejšie predpisované lieky na liečbu schizofrénie, depresie a epilepsie na úrovni primárnej zdravotnej starostlivosti. Vo viac ako polovici krajín sveta je k dispozícii len jeden psychiater na 100.000 ľudí a 40% krajín má menej ako jedno nemocničné lôžko vyhradené pre duševné poruchy na 10 000 ľudí.

[» Psychiatrická starostlivosť v SR 2012](#)

Kontakt:

Peter Bubla
Kancelária riaditeľa
Národné centrum zdravotníckych
informácií

Telefón:

02/57269330
0918 583 309

E-mail:

peter.bubla@nczisk.sk
www.nczisk.sk